אין בשלה אלא שלימה ר' שמעון בן יוחאי אומר אין בשלה אלא שנתבשלה עם האיל דכולי עלמא בהדי איל מבשל לה מר סבר מחתך לה והדר מבשל לה ומר סבר מבשל לה והדר מחתך לה ואי בעית אימא דכ"ע מחתך לה והדר מבשל לה ומיהו מר סבר בהדי איל מבשל לה ומר סבר בקדרה אחרת מבשל לה ללישנא קמא אליבא דדברי הכל ללישנא בתרא אליבא דרבי שמעון בן יוחאי מאן דאמר בששים סבר בשר ועצמות בהדי בשר ועצמות משערינן והוה ליה בששים מאן דאמר במאה סבר בשר בהדי בשר משערינן והוה ליה במאה ומי ילפינן מינה והתניא זהו היתר הבא מכלל איסור זהו למעוטי מאי לאו למעוטי כל איסורין שבתורה אמר אביי לא נצרכא אלא לרבי יהודה דאמר מין במינו לא בטיל קמ"ל דהכא בטיל וליגמר מיניה גלי רחמנא ולקח מדם הפר ומדם השעיר תרוייהו בהדי הדדי נינהו ולא בטלי ומאי חזית דגמרי' מהאי ליגמר מהאי חדוש הוא ומחדוש לא גמרינן אי הכי למאה וס' נמי לא ליגמר אטו אנן לקולא גמרינן לחומרא גמרינן דמדאורייתא ברובא בטיל רבא אמר לא נצרכא אלא לטעם כעיקר דבקדשים אסור קא משמע לן דהכא שרי

וליגמר

תורה אור

ויקרא טז

אין בשלה אלא שלימה. לא נתפרש באיזה לשון: **דכ"ע.** ת"ק ור"ש: **בהדי איל מבשל לה.** דאין מקרא יוצא מידי פשוטו וקרא משמע בעם האיל (א) מבשלו: **ת"ק סבר מחתך לה.** מן האיל והדר מבשל לה בהדיה ולאשמועינן שלימה מבשלה ולאו מחתכה לחתיכות. ור"ש אתא לאשמועינן דכמות שהיא מחוברת לאיל מבשלה: **ללישנא קמא כו'.** והשתא קא מסיים למלתיה דאמרן לעיל ושניהם לא למדוה ללישנא קמא דאוקמינן דבין ת"ק ובין ר"ש בהדי איל מבשל לה ילפי הנך אמוראי דלעיל מזרוע בשלה אליבא דדברי הכל: **וללישנא בתרא.** ב] דאוקמינן לת"ק דבקדרה אחרת מבשל לה ילפי מילתייהו מדר"ש דחזינן דבטיל היתר בהדי איסור ובזרוע יש עצם הרבה ובשר מועט (א) שהכתף אינו בכלל זרוע דתנן בפרק הזרוע (לקמן דף קלד:) איזהו זרוע מן הפרק של ארכובה עד *גף של יד אשפל"ה: **בשר ועצם.** דזרוע: **בהדי בשר ועצמות.** דאיל משערינן וקים להו לרבנן דששים איכא ושרייה רחמנא: **ומ"ד מאה.** קסבר עצם לא בעינא לשעוריה דהא לא פליט טעמא מינה וכי משערת בשר דזרוע בהדי בשר דאיל איכא מאה: **זהו היתר.** הניתר מכלל איסור שהרי בלע איל מן הזרוע והתירו לך הכתוב: **לאו למעוטי.** שאר איסורים דלא ילפינן להו מיניה: **לא נצרכא.** האי זהו: **אלא לרבי יהודה דאמר.** במנחות (דף כב:) מין במינו לא בטיל ובהאי איל בטיל להכי אמר זהו דלא ילפינן מיניה דליבטל מין במינו אבל מין בשאינו מינו ילפינן מיניה למאה וששים למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה: **וליגמר מיניה.** לבטולי מין במינו: **ולקח מדם הפר ומדם השעיר.** "באחרי מות" גבי קרנות מזבח הפנימי וקסבר רבי יהודה שמערה דם שניהם לכלי אחד והדבר ידוע שדם הפר מרובה מדם השעיר וקרי ליה דם השעיר אלמא לא מבטל ליה: **חדוש הוא.** דלכתחלה (ג) (היתר) לבטל האיסור: **אטו אנן.** הא דגמרינן מיניה מאה או ששים קולא הוא דתימא חדוש הוא דחדיש רחמנא ואקיל גביה ולא גמרינן מיניה: **הא חומרא היא.** דלא תימא ליבטול ברובא, וחומרא שפיר גמרינן מיניה דכ"ש הוא ומה איל נזיר דאקיל גביה לא אקיל אלא במאה או בששים כ"ש באיסורי אחריני: **דמדאורייתא.** כלומר אי לאו מהאי גמרינן ומשוינן ביטול טעם כשאר בטולי דאורייתא ברובא הוה לן לבטולי כדכתיב (שמות כג) "אחרי רבים להטות": **לטעם כעיקר.** נותן טעם קים לן דאסור בקדשים כעיקר ממשו של איסור ג] ולהאי מילתא קתני "זהו" למעוטי שאר קדשים, אבל חולין שפיר גמרינן מיניה למאה וששים דהא קים לן ד] "אחרי רבים להטות" דבטלי ברובא וילפינן מהכא להחמיר דלא ליבטיל אלא *במאה, ורבא לית ליה טעם כעיקר בחולין כדמפרש ואזיל מדאורייתא ברובא בטיל אלא מדרבנן ה] והכי נמי שמעינן ליה לר' יוחנן במסכת ע"ז (דף סז.) כל שטעמו ולא ממשו אין לוקין עליו, והא דילפינן ליה בפסחים (דף מד.) מנזיר ומשרת ליתן טעם כעיקר סבירא להו אמוראי בתראי דאסמכתא בעלמא הוא ולאו מילף הוא דהוו להו נזיר וגיעולי עובדי כוכבים ב' כתובין הבאין כאחד אי נמי גיעולי עובדי כוכבים חדוש הוא כדאמרינן התם ומשרת להיתר מצטרף לאיסור:

וליגמר

אין בשלה אלא שלימה. פירש בקונטרס דלא נתפרש באיזה לשון ונראה לפרש דמשמע בשלה כמו בשל לה למ"ד דגושה ומפיק ה"א כמו שיש לה כלומר כמו שהיא: **דכולי** עלמא בהדי איל מבשל לה. דאין מקרא יוצא מידי פשוטו אבל לאיכא דאמרי דבקדרה אחרת מבשל לה לתנא קמא מוציא אותו מידי פשוטו: **מר** סבר מחתך לה והדר מבשל לה. פירש בקונטרס דהיינו ת"ק ושלימה דקאמר היינו דאין מחתכין לחתיכות והשתא לא הוי מר סבר קמא ללישנא קמא כמ"ס קמא דאיכא דאמרי דהאי ר"ש ונראה לפרש מר סבר מחתך לה והדר מבשל לה היינו ר"ש בן יוחאי אבל ת"ק סבר דמבשל והדר מחתך והיינו שלימה דקאמר שהיא מחוברת לאחר בישול והשתא הוי מר סבר קמא ר"ש בן יוחאי כמו לאידך לישנא ומיהו ללישנא בתרא צריך לומר שלימה היינו שלא יחתכנה חתיכות: **ומאן** דאמר בששים סבר בשר ועצמות כו'. לאו דרשא גמורה היא למילף מינה לענין מין בשאינו מינו דטעם כעיקר דאורייתא דהכא מין במינו הוא דמדאורייתא בטילה ברובא אלא בששים ומאה קבלה היתה בידם ואסמכוה אהאי קרא ומכל מקום פריך שפיר מהא דתניא זהו היתר הבא מכלל איסור דמשמע שיש כאן היתר דבעלמא אסור כיוצא בו: **לאו** למעוטי כל איסורין שבתורה. וא"ת ומאי קושיא דילמא היינו דוקא לענין שאין מבטלין איסור לכתחילה והכא שרי וי"ל דלשון זהו היתר הבא מכלל איסור משמע מכלל דבר האסור לאכילה: **מאי** חזית דגמרינן מהא כו'. ואף על גב דלחומרא מקשינן כיון דאיכא לאוקומי קרא דדם הפר בעולין כרבנן בהקומץ רבה (מנחות דף כב:) אית לן למילף מזרוע בשלה אע"ג דלקולא וכן בסמוך פריך (ג) דאדרבה ניגמר מהכא לקולא דאיכא לאוקומי קרא דחטאת ומשרת להיתר מצטרף לאיסור וצריכי כדאמר בפרק שלשה מינין (נזיר דף לז:): **לחומרא** גמרינן דמדאורייתא ברובא בטיל. וא"ת הא תינח במינו אבל בשאינו מינו לא בטיל דטעם כעיקר דאורייתא וי"ל דלאו דרשא גמורה היא כדפרישית ולענין מין במינו גמרינן לחומרא ובשאינו מינו קים להו דביותר מששים נמי. ומאה נמי פוסק הטעם ואסמכינהו נמי אהאי קרא ועוד דזימנין פוסק בפחות מששים או ממאה. א"כ הא דילפינן לאסור עד ששים ומאה חומרא בעלמא הוא: **רבא** אמר לא נצרכא אלא לטעם כעיקר דבקדשים אסור. פירש בקונטרס אתא למעוטי שאר קדשים אבל חולין שפיר ילפינן מיניה למאה וששים דמדאורייתא בטלי ברוב וילפינן מהכא להחמיר דלא ליבטל אלא במאה וששים משמע דר"ל דטעם כעיקר דקאמר לאו ו] לטעם גמור הוא דהא בטיל במאה וששים אלא טעם כל דהו קאמר וגם נ"ל דכה"ג אסור בקדשים ואע"ג דלא הוי אלא משהו וכי פריך וליגמר מיניה היינו דליסתרו אף ז] *בשר קדשים בק' וס' כזרוע בשלה והשתא תימה כיון דהכא לא איירי בטעם גמור אלא בכל שהוא מי דחקו לפרש דרבא אית ליה טעם כעיקר בחולין לאו דאורייתא כיון דהכא לא איירי בטעם גמור אלא בכל שהוא כדפרישית ועוד תימה דעל כרחיך אין כל שהוא אוסר בקדשים דלא אסר במשהו אלא עולין דוקא לרבנן ומין במינו לר' יהודה כדאמרינן בהדיא בהקומץ רבה (מנחות דף כב. כג.) וכן בפ' התערובת (זבחים עח.) אמר ר"ל הפגול והנותר והטמא שבללן זה בזה ואכלן פטור וקאמר שמע מינה נותן טעם ברוב לאו דאורייתא אלמא משמע דאפילו כדי נתינת טעם לא אסר במינו וזרוע בשלה וחטאת דשמעתין במינו עסקינן ועוד אמר בהקומץ רבה (מנחות דף כג:) שתי מנחות *שנקמצו ונתערבו דבטל ברוב לרבנן דאמרי מין במינו בטיל אלמא אין כל שהוא אוסר בקדשים וכן בכמה דוכתין ונראה לפרש דהכא איירי בטעם גמור דבקדשים אסור מקרא דחטאת והוא הדין דבחולין אסור מקרא דמשרת אלא נקט קדשים קאי והכא שרי דפעמים שהזרוע ומקצת מן האיל היו תוך לרוטב ונותן הזרוע טעם במה שחוץ וזימנין נמי שיש משמנונית הזרוע הרבה על אותו מקצת עד שלא יהא רוב באותו מקצת לבטלו ובכל ענין שיבשל התיר הכתוב ורבא לא פליג אר' יוחנן דמשרת אתא לטעם כעיקר ודרשה גמורה היא ולא אסמכתא דמדר"ע נשמע לרבנן דדריש לה להיתר מצטרף לאיסור דלקי והוא הדין דלרבנן דמוקי לה לטעם כעיקר נמי לקי והא דאמר אביי בפרק כל הבשר (לקמן דף קח.) ש"מ טעמו ולא ממשו בעלמא דאורייתא דאי דרבנן מבשר בחלב מאי טעמא לא גמרינן להו דחדוש הוא אי חדוש הוא אע"ג דליכא נותן טעם נמי אמר *לך רבא דרך בישול אסרה תורה פירוש לעולם דרבנן והתם דיחוי בעלמא הוא כלומר מהכא לא תידוק ובפרק בתרא דמסכת ע"ז (דף סז.) דאמר רבי יוחנן טעמו ולא ממשו אסור ואין לוקין עליו *והיינו במינו דמדאורייתא ברובא בטל וטעמו וממשו דקאמר התם דלוקין כגון שהאיסור בעין ומכירו וכי קתני טעמו ולא ממשו אסור ואין לוקין עליו ה"ה אפילו טעמו וממשו אם אין מכירו אלא מילתא דפסיקא נקט בכל ענין אי נמי נקט ולא ממשו לרבותא דאפ"ה אסור

ועוד

פד א מיי' פט"ו מהל' מאכלות אסורות הלכה כה:

שיטה מקובצת

א] דעם האיל מתבשלת: ב] וללישנא בתרא דאוקימנא לת"ק דבקדירה אחרת: ג] דהאי מילתא קתני זהו: ד] דהא קים לן באחרי רבים: ה] אלא מדרבנן בעינן ששים והכי נמי שמעינן: ו] דרוצה לומר דטעם כעיקר דקאמר לאו טעם כל דהו קאמר דהוא טעם כל דהוא בטיל בק' וס' ובכי האי גונא אסור בקדשים: ז] אף בשאר קדשים בק' וס' כזרוע בשלה:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וללישנא וכו' ובשר מועט [illegible] (ב) [illegible] (ג) ד"ה חדוש וכו' [illegible]

[צ"ל כף]

[לקמן ק. ושי"נ]

פסחים מד:

[עיין תוס' מנחות כב. ד"ה מין [illegible] זבחים [illegible]]

[צ"ל במאה וששים]

[צ"ל בשאר קדשים]

[צ"ל שלא נקמצו]

[צ"ל לים]

[צ"ל ס"ט]

רבינו גרשום

אין בשלה אלא שלימה. כלומר ללישנא קמא שלימה ששלימה נתבשל עם האיל כלומר חתך לה והדר מבשלה עם האיל. ואיבעית תימא דכ"ע מחתך חתך לה ומבשל לה. מר סבר בהדי איל וזהו רשב"י ומר סבר בקדרה לחוד וזהו ת"ק. ומאי דקאמר אין בשלה אלא שלימה דשלימה נותן לו ובשלה בקדרה לחוד. ללישנא קמא אליבא דדברי הכל למדוה מן הזרוע בשלה ר' חייא בר אבא בששים ור' שמואל בר רב יצחק במאה. מאן דאמר בששים קסבר כלומר בשר ועצמות ולא הוי אלא ששים לפי שעצם גדול יש בו בזרוע ולא הוה לית כל האיל אלא בששים וגמרינן מיניה דאיסור נתבשל עם היתר ולא נאסר ההיתר. קסבר בשר לבהדי בשר משערי' כו' דבזרוע מעט בשר יש בו והוי באיל מאה חלקים בשר כבזרוע: מיתיבי זהו היתר הבא מכלל איסור. כלומר הזרוע שנתבשל עם האיל זהו היתר הבא מכלל איסור שהזרוע מוקדשין ואין מותר לישראל שמתנה לכהן הוא והאיל של חולין נתבשל עמו ואעפ"כ מותר לישראל למעוטי מאי לאו למעוטי כו' כלומר לאו למעוטי כל איסורין שבתורה שאם נתבשל עם היתר שאסור אפי' בששים. אמר אביי לא צריכא לר' יהודה כו'. כלומר הא דתנן זהו היתר הבא מכלל איסור לאו למעט כל איסורין שבתורה. אלא לר' יהודה איצטריך למיתנא. ולינמר מיניה כו' כלומר ולינמר מיניה ר' יהודה מן הזרוע בשלה דכמה התם בטל אע"פ שהוא מין במינו כך יהו בטלין כל איסורין שבתורה אע"ג דמין במינו. הא גלי רחמנא ולקח מדם הפר כו' כלומר שדם השעיר מועט ודם הפר מרובה וכשמערבן לקרנות המזבח מזכיר הכתוב דם השעיר כדם הפר שהוא מין במינו ולא בטל ומיניה גמר ר' יהודה דמין במינו לא בטיל:

ליגמר

מבנה

ב' דרות בהסבר מח' התנאים בבישול הזרוע

• סדר חתיכה מהאיל ביחס לבישולה

• האם נתבשלה ביחד עם האיל

הזרוע: בג' גירסות

הנ"ל לפי שבי' הזרוע בשלה עם האיל

מאן דאמר בששים במאה

נושא (מסקנ) / מבנה

ג' תשובות לתרץ הקושיא מברייתא דקתני "זהו היתר הבא מכלל איסור" - למעט שלא נלמד מזרוע בשלה.

תשובות אלו מסבירים באיזה נקודה אמרינן דאין ללמוד מזרוע בשלה (אבל לא לענין שיעור ביטול ס' או ק')

"לא נצרכה"

"וליגמר מיניה"